

Васюта В.Б., доцент, к.т.н., Вісіч В.В., магістрант

Полтавський національний технічний університет

імені Юрія Кондратюка, Україна

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Для забезпечення високої ефективності виробництва, що є основою конкурентоспроможності підприємства в ринкових умовах, вкрай важливо оптимізувати витрачання всіх видів задіяних ресурсів: живої та уречевленої праці (робочого часу, сировини, матеріалів, енергії, обладнання тощо). Одним із основних видів ресурсів є персонал підприємства. У ринкових умовах науково обґрунтоване витрачання робочого часу стає одним з найдієвіших засобів забезпечення конкурентоспроможності підприємства, оскільки сприяє скороченню затрат праці, економії коштів на оплату праці, а отже – зниженню собівартості продукції і підвищенню ефективності господарювання.

Робочий час – встановлена законодавством даної країни тривалість залучення працівника до виконання трудових функцій у технологічному процесі на робочому місці для виробництва конкретної продукції.

Раціональне використання робочого часу набуває великого значення в умовах розвитку ринкових відносин і ускладнення господарських зв'язків при необхідності збільшення масштабів виробництва. Підвищується значення кожної години, кожної хвилини робочого часу, суворого дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку. У використанні робочого часу важливе значення має режим робочого часу. Від того, наскільки правильно й раціонально на підприємстві чергуються праця і відпочинок, залежить зростання продуктивності праці й інтенсивності виробництва.

Ефективне використання робочого часу відповідає зростанню ритмічності виробництва, підвищенню якості праці, чіткому співвідношенню між

складовими виробничого процесу, зменшенню впливу стохастичних чинників, які не тільки спотворюють виробництво, але й впливають на соціально-психологічний клімат у виробничих колективах та в цілому на економічний та фінансовий стан підприємства.

Невід'ємною складовою ефективного управління робочим часом є вивчення втрат робочого часу з різних причин. Втрати робочого часу можуть залежати від робітника, а також з причин організаційно – технічного характеру. Усі вони є зайвими витратами, які знижують продуктивність праці. Збільшення рівня ефективності праці знаходиться у прямій залежності від використання робочого часу. Зниження втрат робочого часу і нераціональних його витрат призводить до зростання продуктивності праці без додаткових заходів і витрат.

На зниження витрат робочого часу на підприємстві суттєво впливають наступні організаційно-економічні заходи:

- планування зниження трудомісткості виробництва;
- виявлення резервів підвищення рівня продуктивності праці на підприємстві;
- виявлення причин виникнення втрат робочого часу;
- удосконалення мотиваційного механізму на підприємстві;
- аналіз існуючих умов праці;
- удосконалення систем управління персоналу та інше.

Важливою умовою підвищення ефективності трудових ресурсів є раціональне використання робочого часу. До таких резервів відносяться: недопущення прогулів. Для цього треба зміцнювати трудову дисципліну, заохочувати робітників вищою заробітною платнею, удосконаленням і оснащенням робочих місць, полегшенням умов роботи.

Також резервом скорочення непродуктивних витрат робочого часу є скорочення неявок з причини тимчасової непрацездатності (хвороби). Тому слід запровадити належне медичне обслуговування працівників з метою попередження захворюваності, виявлення найбільш частих захворювань, проведення відповідних профілактичних мір.

До резервів покращення використання робочого часу можна віднести скорочення організаційних простоїв у зв'язку з незадовільним матеріально-технічним постачанням, оскільки значна частка непродуктивних витрат часу в бурінні пояснюється очікуванням матеріалів, запасних частин.

Забезпечення підприємства молодими, перспективними, кваліфікованими спеціалістами; підвищення освітнього рівня кадрів, дотримання відповідності рівня кваліфікації робітника рівню виконуваної роботи, збільшення питомої ваги робітників, що володіють суміжними професіями за рахунок їх підготовки; підвищення стажу роботи завдяки покращенню оплати праці та розвитку сфери соціальних послуг для працівників, також є можливими резервами покращення використання робочого часу на підприємстві.

Для ефективного використання робочого часу розроблені програми організаційно-економічних заходів оптимізації витрат робочого часу. Вони включають розгалужену низку функціональних систем, покликаних вирішувати широке коло завдань з ефективного використання робочого часу, стимулювання праці, вироблення стратегії управління кадрами, забезпечення сприятливих умов для досягнення високих виробничих результатів.

Отже, питання ефективного використання робочого часу завжди буде актуальним у виробничій діяльності, в поглибленому науковому аналізі сучасного стану з подальшою оптимізацією якісних і кількісних його показників.

Література:

1. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник.- К.: Знання, 2006.-559 с.
2. Сибірцова А. Ю. Використання робочого часу та аналіз його ефективності на підприємстві/ Сибірцова А. Ю., Юдіна К. К. // Економічні науки. Облік та аудит: збірник статей – Донецьк : Донец. нац. ун-т економіки та торгівлі ім. М. Туган-Барановського, 2010. – 245 с.